

Sensorveiledning til eksamensoppgaven i

Rettskilder og informasjonssøking (DRI 2020)

Onsdag 16. november 2016 kl. 10:00 (4 timer)

Generelt:

- Som grunnlag for samlet karaktersetting, bør sensor helst sette ca. karakter på hver del av oppgaven (1a, 1b, og 2).
- Generelt bør det gis ekstra uttelling for systematisk fremstillingsevne, klart språk og selvstendighet.
- Generelt bør virkelige og tenkte eksempler gi god uttelling.
- Svar som går ut over det spørsmålene i oppgaven gjelder bør gis positiv uttelling så lenge det er god saklig sammenheng, og kandidaten også svarer på spørsmålene i oppgaven.
- Spørsmål som ble stilt på trøsterunden kan tyde på at enkelte kandidater har oppfattet spørsmål 1 a og b som noe vedrørende forskrifter. Det er neppe rimelig grunnlag for å forstå spørsmålet slik. Likevel bør kandidater som har drøftet forholdet mellom lov og forskrift få uttelling for dette. Dersom det også er gitt svar ut i fra våre forventninger, og diskusjon av forskrifter kommer *i tillegg*, bør dette lett kunne løfte karakternivå til B, eventuelt A. Dersom kandidaten kun drøfter forskrifter, bør det ikke kunne gi bedre karakter enn C.

BOKMÅL

- 1) Stortinget vedtar en rekke lover. Gjør rede for
  - a. når Stortinget *må* bruke lovvedtak,
    - Her skal kandidaten gjøre rede for legalitetsprinsippet. Det er ikke et krav om at betegnelsen «legalitetsprinsippet» brukes, men innholdet må være gjort rede for. Kandidatene har ikke omfattende pensum om dette, og det kan ikke forventes omfattende redegjørelse.
    - Det første poenget er at lov må brukes dersom det offentlige skal gjøre inngrep i borgernes rettssfære. Besvarelser på C+nivå og bedre, må forklare og eksemplifisere hva dette betyr. Vedtak om forbud, påbud, straff og fordeling av plikter og rettigheter mellom private, er de kategorier som spesielt er nevnt i pensum (Backer). Andre kategorier/formuleringer kan også godtas.
    - Det andre poenget er at lov må brukes for å fravike/endre en gjeldende lovbestemmelse.
    - Det finnes også enkelte andre begrunnelser, f.eks. at det i Grunnloven er fastsatt at lovformen skal brukes. Dersom slike andre begrunnelser er med i besvarelsen, skal de selvsagt telle positivt, med det skal ikke trekkes dersom slike momenter mangler. Det bør være mulig å oppnå karakteren A uten at den tredje gruppen begrunnelser er med.
  - og
  - b. når Stortinget *kan* bruke lovvedtak, og forklar hva som kan begrunne dette.

- Dette står det ikke mye om i pensum. Pensum nevner primært at lov ofte brukes når det skal etableres rettigheter overfor staten, og for å markere at rettigheter kan håndheves for domstolene.
  - I undervisning er følgende fire mulige begrunnelser dessuten nevnt: Når det er behov for helhetlig regulering; stort behov for forutberegnelighet; behov for demokratisk diskusjon/forankring; ønsker å sikre tilgjengelig regelverk.
  - Sensor må være åpen for andre forklaringer enn de som ovenfor er nevnt. 2 – 3 forklaringer kan være nok for å oppnå C+nivå, og en A behøver ikke ha med alle de nevnte momentene. I denne delen skal det generelt legges stor vekt på om besvarelsen gir inntrykk av god forståelse og evne til å forklare.
- 2) Forklar begrepet «innebygget personvern» (engelsk: privacy by design) og prinsippene for dette. Gi tenkte eller virkelige eksempler. Gjør rede for kritikken mot disse prinsippene i pensumartikkelen «Making Privacy by Design Operative».
- Svaret på første del av spørsmålet er at «innebygget personvern» innebærer å integrere/bygge inn krav/egenskaper i et informasjonssystem på en måte som tjener personvernet. Mange formuleringer kan benyttes og gi god uttelling. Dersom formuleringer av «definisjoner» mv ikke er treffende, men eksempler viser god forståelse, bør det gis god uttelling også for dette.
  - Besvarelser som nevner at personvern også kan bygges inn i organisasjoner, bør få uttelling for dette (jf. design ... av hva?)
  - Noen velger kanskje de sju prinsippene for innebygget personvern som forklaring på hva det er. Uten en teoretisk forklaring (definisjon) kan det neppe gis karakteren A på denne delen.
  - En viktig del av besvarelsene antas å være gjennomgang og forklaring på de sju prinsippene for innebygget personvern (gjengis ikke her). Dersom det er godt skrevet, bør forklaring av ca. halvparten av prinsippene kunne holde til C.
  - Karakteren A på denne delen bør ha med definisjon og dekkende forklaring av prinsippene + minst ett eksempel.
  - Kritikken mot prinsippene gjelder at prinsippene ikke gir hjelp til å forstå hva man må gjøre for å lage «personverndesign». Dette kan gjerne være behandlet i sammenheng med redegjørelsen for prinsippene.
  - Dersom besvarelsen har med mulige fremgangsmåter for å designe systemer for å støtte personvern, skal dette telle klart positivt. Det skal ikke trekkes dersom slike elementer mangler.

Presiseringer:

- Alle spørsmål skal besvares.
- Hver del av oppgaven teller omtrent likt ved sensur.

Med dette siktes det til hoveddel, dvs. hhv 1) og 2).

- Bruk av eksempler og figurer er ofte en fordel (selv om oppgaveteksten ikke spør om det).
- Tillatte hjelpemidler: Norges lover, særtrykk av lover, utskrifter fra Lovdata, Norsk ordbok